

De Berkel

Wat hebben het Duitse Billerbeck en Zutphen gemeen? Zij mogen zich, evenals acht tussentijdse plaatsen, al eeuwen 'buren' noemen van het 110 kilometer lange riviertje de Berkel. De Berkelburen zijn voor hun boterham allang niet meer afhankelijk van de rivier, hooguit pikken ze wat toeristische graantjes mee. Maar, in vervlogen tijden dreef de Berkel nog de watermolens aan en werd het kleislib dankbaar als 'mest' voor de dorre zandgronden gebruikt. En wat te denken van de Berkelschippers, die tot het begin van de vorige eeuw goederen als zilverzand, jenever en dakpannen in hun zompen vervoerden. 'De Jappe', een replica van de Berkelzomp, vervoert te genwoordig alleen toeristen. Dat langs de Berkel veel te zien is, dringt steeds meer tot de regionale VVV'ers door. Zo kwam vorig jaar de Derde Berkelcompagnie tot stand, die het ambitieuze plan heeft de hele Berkel weer bevaarbaar te maken. Verwordt de rivier dan toch weer tot de levensader van weleer? Of het zover komt, is koffiedik kijken. Wij nemen u in elk geval alvast stroomafwaarts mee, voor een kennismaking met de Berkelburen. Vandaag aflevering 3: Gescher en Stadtlohn.

Fietsen

Het klokkenstadje Gescher is ook uitstekend te verkennen per oer-Hollands 'Fahrrad'. Bij de Stadtinformation aan de Lindenstrasse 2 zijn routes van verschillende afstanden te verkrijgen. 'Die rote Tour' van 35 kilometer leidt de fietser naar het andere Berkelstadje Stadtlohn en weer terug.

Tubantia
3-8-2002

Zoektocht naar de Berkel in Gescher

Opgepast! Wie om klokslag twaalf uur in het centrum van Gescher loopt, wordt onverwacht geconfronteerd met een waar pandemonium aan klokgelui. Uit de klokkentoren van de grote St. Pankratiuskerche natuurlijk, maar ook de klokken bij de gieterij Petit&Gebr. Edelbrock laten zich bepaald niet onbetuigd.

Door Bert Holst

GESCHER - En dat geldt natuurlijk ook voor het klokkenmuseum in het centrum van het stadje. Het kan dan ook niet missen; Gescher afficheert zich nadrukkelijk als de klokkenstad van Duitsland. Gescher, het stadje tussen Coesfeld en Stadtlohn mag dan relatief onbekend zijn, het betekent niet dat er weinig te beleven valt. Integendeel. Gescher telt maar liefst vier musea: het Westfalisch-Niederlandsches Imkermuseum, het koetsenmuseum, een museumboerderij en het hoogtepunt, het klokkenmuseum. Allemaal gelegen op een fraai stukje oude binnenstad

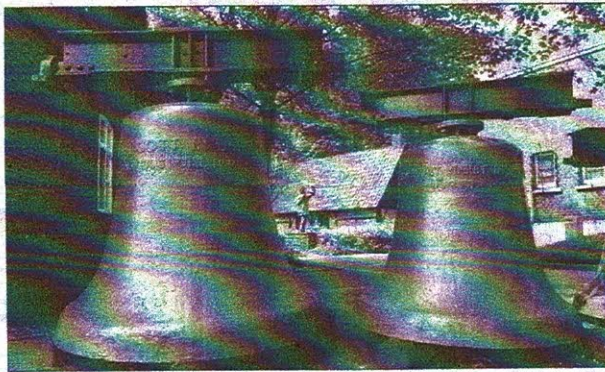

FOTO WERNER RAUWERDINK

In Gescher kan de bezoeker niet om de klokken heen.

Berkelburen

Een zwerftocht van bron tot monding

met historische vakwerkhuisjes en boerderijen.

Maar we waren in Gescher voor de Berkel. Immers het riviertje schampt Gescher en dat maakt de plaats tot een Berkelstadje. 'Helaas heeft onze stad geen attracties of toeristische activiteiten die met de Berkel te maken hebben', zegt Elke Wurz van de Stadtinformation. 'Het enige dat we de toerist op dat gebied kunnen bieden is het wandelgebied Berkeltal.'

De vraag waarom er in Gescher niets te doen is rond de Berkel is gemakkelijk door haar te beantwoorden. 'Omdat we heel veel andere toeristische attracties hebben die eerlijker gezegd interessanter zijn dan de Berkel.' Zo die staat.

Toch trekken we de stoute schoenen aan en gaan op zoek naar het Berkeltal wandelgebied, zoals het bord midden in de stad bij de St. Pankratiuskerche veelbelovend aangeeft. Even verderop in het autovrije centrum staat weer een verwijzing, de stad uit. Maar dan raken we het spoor bijster. En waar we ook kijken, geen wandelpark, laat staan de Berkel, te zien. Terug dan maar naar Gescher. Naar de musea.

Trots

Het is er deze vrijdagmiddag niet druk. Zal ongetwijfeld te maken hebben met de wk-wedstrijd die de Duitsers deze middag in Japan afwerken. Het klokkenmuseum, Geschers trots. 'Een museum dat z'n weerga niet kent in Nordrhein-Westfalen', roept een folder ietwat overdreven wervend. Want het museum staat vooral bomvol met allerhande klokken van de hele wereld. Scheepsklokken, fabrieksklokken, klokken die in grote kastelen hebben gehangen en natuurlijk kerkklokken zijn er in overvloed te vinden. Keurig en overzichtelijk ingedeeld en overall is relevante informatie bij vermeld. Duitse Gründlichkeit. Maar je moet wel in klokken geïnteresseerd zijn, wil je hier een hele dag doorbrengen. Maar eigenlijk hoeft dat niet, want op een steenworp afstand staan de andere musea. Waar je je rustig een middag kunt verpo-

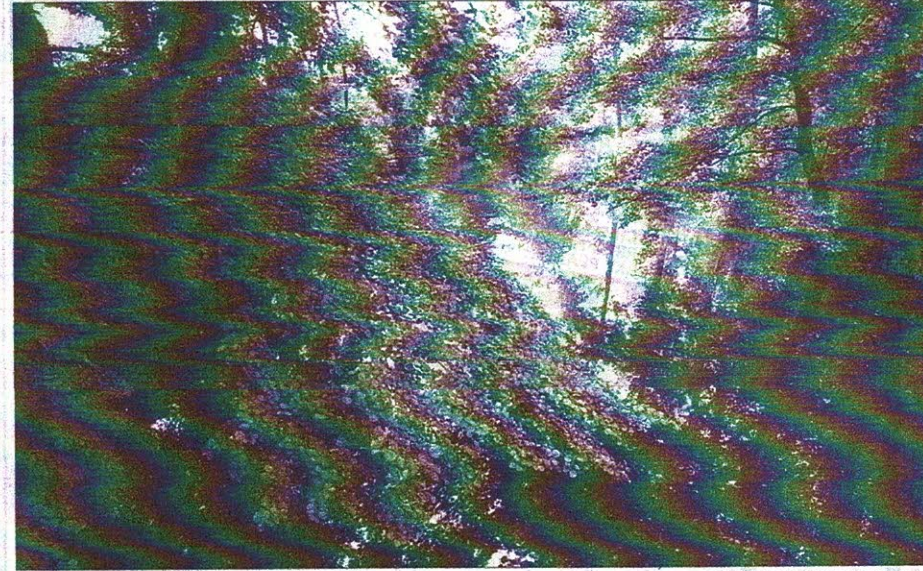

FOTO WERNER RAUWERDINK

Wie de Berkel in Gescher weet te vinden, komt terecht in een oase van rust.

En wie is uitgekeken op de klokken, boerderijen, honing en koetsen kan altijd Gescher weer in. De gezellige binnenstad staat bol van de terrasjes waar het op een zonnige dag prettig toeven is. Toch maar weer de Berkel. Dankzij de gratis plattegrond van de Stadtinformation is de route naar de Berkel snel gevonden. We moeten toch een aardig eindje de stad uit.

Stroompje

Een afslag en in de verte een bruggetje. Dat moet de Berkel zijn. Inderdaad, gaat daar een stroompje richting Gescher. Dit is dus de Berkel. Een heel andere rivier dan in Nederland. Veel smaller, maar wel mooi gelegen in een bosachtig landschap. En

vlakbij de Berkel een prachtig mooi openluchtzwembad zoals ze er in Nederland al bijna niet meer zijn. Via de plaatselijke VVV krijgen we een keurige Nederlandstalige fietsroute die naar onze tweede bestemming voert: Stadtlohn, ook aan de Berkel. Zo'n 18 kilometer is het traject en het volgt zo'n beetje het spoor van de Berkel die ook af en toe opduikt. Het landschap is vooral agrarisch, maar er is genoeg afwisseling van bos en water om het niet saai te maken. Sterker nog, onderweg zijn enkele fraaie beelden van de Berkel en Stadtlohn te zien. Stadtlohn zelf is aanmerkelijk bekender in Nederland, natuurlijk omdat het dichterbij de grens ligt. Het is wat drukker en

hectischer dan Gescher, maar ook in Stadtlohn is het aange-naam verpozen in het autovrije centrum, rondom de fraaie St. Otgerkerche en het Rathaus. Maar ook hier speelt de Berkel een ondergeschikte rol, hoewel de rivier dichtbij het centrum komt. Af en toe zie je een verwijzing. Zo staat vlakbij de enigszins protserige Schaefer's passage de Berkelmühle, een onooglijke watermoleentje op de rand van de Berkel. Maar verder? De Berkel is niet belangrijk in dit deel van Duitsland. De rivier zelf trekt zich er niets van aan. Het water stroomt al duizenden jaren richting Nederland. En zal dat blijven doen, of ze dat in Gescher en Stadtlohn nu interessant vinden of niet.